

obzornik

glasilo delovne organizacije

Samoupravljanje - vsebina našega življenja

27. JUNIJA — PRED TRIDESETIMI LETI JE BILA USTVARJENA OSNOVA NAŠEMU DRUŽBENEMU ŽIVLJENJU

Komunistična partija Jugoslavije je leta 1950 sprejela zgodovinsko odločitev o predaji državnih gospodarskih podjetij v upravljanje delovnim kolektivom. To revolucionarno dejanje je bilo sprejeto tedaj, ko je v svetovnem komunističnem gibanju prevladovala dogma, da lahko v socializmu le država upravlja in vodi gospodarstvo in ostale družbene dejavnosti.

Tudi v Jugoslaviji smo tedaj imeli državno-centralistični sistem: državno-partijski aparat je zajel in prekril vse pore družbenega življenja. Na drugi strani pa so našo državo takrat politično povsem osamili in gospodarsko blokiral. Vrh tega je bila izpostavljena neposredni vojni nevarnosti. Mednarodne in notranje okoliščine so bolj zahtevale krepitev države kot pa predajo tovarn delavcem. Toda kljub temu se je zgodilo prav slednje.

TOVARIŠ TITO O BISTVU SAMOUPRAVLJANJA

V govoru ob izdaji predloga temeljnega zakona o upravljanju z državnimi gospodarskimi pod-

jetji in višjimi gospodarskimi združenji po delovnih kolektivih je tovariš Tito 27. junija 1950 v ljudski skupščini poudaril med drugim naslednje:

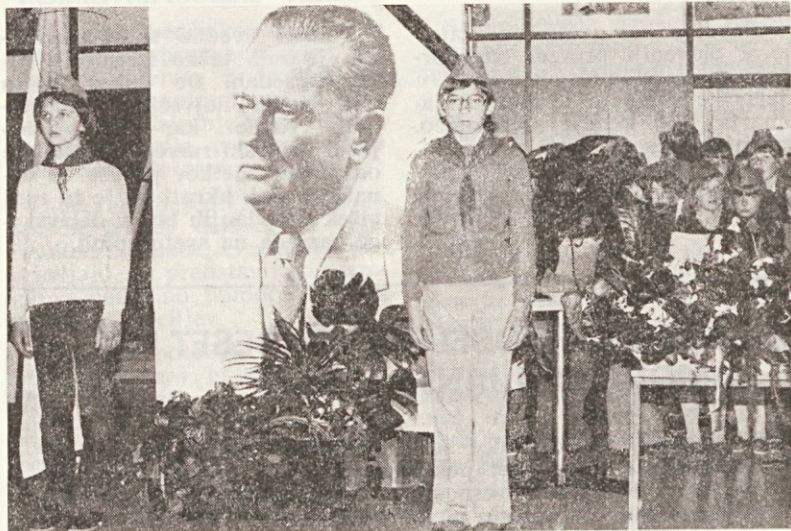
— Ljudska skupščina bo danes obravnavala osnutek enega najpomembnejših zakonov socialistične Jugoslavije. Sprejem tega zakona bo najpomembnejše zgodovinsko dejanje ljudske skupščine po sprejemu zakona o nacionalizaciji sredstev za proizvodnjo. S prevzemom sredstev za proizvodnjo v državne roke se še ni uresničilo akcijsko geslo delavskega gibanja »tovarne delavcem«, ker geslo »tovarne delavcem, zemljo kmetom« ni abstraktno propagandistično geslo, temveč ima globljo vsebino. Vsebuje v sebi ves program socialističnih odnosov v proizvodnji, glede družbene lastnine, glede pravic in dolžnosti delavcev, torej se lahko uresniči in se mora uresničiti v praksi, če mislimo na resnično izgradnjo socializma.

— Nekateri mislijo, da je uvedba tega zakona preuranjena, da delavci ne bodo sposobni voditi tovarne in podjetja... To ni res, in to ni sprejeto pre zgodaj, ampak je prišlo že z določeno zamudo...

— Obstajajo izredno velike težave na poti graditve komunizma v tako zaostali deželi, kot je naša. Toda kaj sedaj? Ali bomo čakali, da bodo vsi delavci enako pametni in sposobni za upravljanje podjetij? Razume se, da ne, ker bi morali drugače čakati neskončno dolgo. Delavci si bodo pridobili potrebne izkušnje v procesu upravljanja in dela.

— V čem je bistvo naše poti v socializem? Ali je to nekaj novega, kar zahteva teoretično obrazložitev in kar bi vsaj pri nekaterih vprašanjih pomenilo zanikanje pravilnosti sedanje stopnje marksistične znanosti? Razume se, da ne. Bistvo naše poti v socializem ali, bolje rečeno, v komunizem, se lahko izrazi v nekaj besedah. Naša pot v socializem je to, da mi marksistično znanost dosledno izvajamo v praksi ter v skladu s posebnostmi, ki obstoje v naši domovini. Za nas ta znanost ni dogma, ampak sredstvo za vodenje, sredstvo za usmeritev v vsaki konkretni situaciji, ne glede na to, kako je zamotana...

Te Titove besede niso samo izsek iz pomembnega zgodovinskega trenutka, ampak po svoji vsebini in pomenu natančno določajo glavno usmeritev v pre-

Čeprav te ni več med nami, si ostal v nas...

Misel, čustvo, razumska ugotovitev, ki nas spremljajo ob slehernem koraku, ob vseh naših prizadevanjih, da bi še naprej trdno stopali po tvoji poti.

Pred dnevi smo spremljali prireditve ob dnevu mladosti. Morda smo se šele ob njih dokončno ovedli, kako je vse tvoje delo trajna vrednota, ki se je neizpodbitno vrasla v vse nas.

DRUŽE TITO, MI TI SE KUNEMO...

Prisega vseh nas, ob kateri lahko trdno verujemo v prihodnost...

teklem, sedanjem in prihodnjem razvoju naše poti v komunizem, potrjujejo pa jih pretekli dogodki v zadnjih tridesetih letih.

NASTANEK SAMOUPRAVLJANJA

Na naših tleh je šele socialistična revolucija, ki je bila v prvi fazi opravljena že med narodnoosvobodilnim bojem, odprla resnične možnosti za uveljavitev delavskega razreda kot vladajočega razreda. Prve primere zasledimo leta 1941 v Srbiji ter pozneje drugod, kjer so delovala podjetja na osvobojenem ozemlju.

Z zmago narodne revolucije leta 1945 je nastala nova socialistična Jugoslavija, z novimi družbenoekonomskimi odnosi. Za naše vojno obdobje je bilo značilno uveljavljanje moči države in njenega aparata. Kljub temu lahko ugotovimo, da so takoj po vojni delavci delno sodelovali pri upravljanju podjetij že pred uvedbo delavskih svetov v različnih oblikah.

Vse te oblike so bile posredne in nerazvite oblike vpliva delavcev na dejavnost podjetja, zato so bili potrebni novi, pogumnejši koraki, treba je bilo ustanoviti določene organe z uzakonjenimi pravicami in s pooblastili za odločanje. Ta pre-

obrat je sovpadal z napadom Informbiroja na Jugoslavijo. Prvo leto smo se branili proti kritičnim obtožbam, že v naslednjem letu — leta 1949, pa se je začelo široko zasnovano raziskovalno delo, da bi razložili bistvo spora in ugotovili vzroke napadov na našo deželo.

Izhodiščna točka pri tem proučevanju je bila analiza družbenoekonomskih pogojev ter vloge in mesta vodilnih družbenih sil, ki so poklicane graditi socialistični družbeni sistem. Analiza praktičnih posledic centralističnega upravljanja gospodarstva je pripeljala do logičnega sklepa, da so potrebne bistvene spremembe v sistemu upravljanja in da je treba upravljanje kar najbolj približati delavcem.

Ob koncu leta 1949 je tovariš Kidrič sklical sestanek s predstavniki sindikatov (Djuro Salaj in drugi). Pogovarjali so se o predlogu vlade, da bi začeli ustanavljati delavske svete. Sprejeli so sklep, da je treba prakso delavskih svetov najprej skrbno proučiti. Izbrali so večja državna podjetja v vseh republikah (215), v katerih je bilo treba voliti nove organe.

Že v nekaj mesecih praktičnega dela se je izkazalo, da je delavsko samoupravljanje prav tista oblika, s katero bo delavski razred lahko prevzel neposredno (Nadaljevanje na 2. strani)

Samoupravljanje - vsebina našega življenja

(Nadaljevanje s 1. strani)
upravljanje gospodarstva. Državni organi so sklenili, da je treba pripraviti zakon o delavskem upravljanju, ki bi pravno izrazil nove spremembe in dal delavskim svetom širše okvire za dejavnost.

Ta zakon je vnesel velike spremembe v družbenoekonomsko ureditev, določeno z ustavo iz leta 1946, zahteval spremembo državnocentralističnih odnosov s samoupravnimi - demokratičnimi odnosi. Z uvedbo delavskih svetov so delavci začeli upravljati tovarne v imenu družbe in s tem je bil ustvarjen temelj, da tisti, ki dela, tudi žanje plodove svojega dela.

Delavski sveti imajo v razvoju socialističnega samoupravljanja zgodovinski pomen, saj predstavljajo ogrodje samoupravnih odnosov, hkrati pa so najpomembnejši organ delavske samouprave.

PRVI DELAVSKI SVETI V SLOVENIJI

Glavni odbor zveze sindikatov je v Sloveniji prevzel odgovornost za izvedbo prvih volitev v delavske svete in je zato 7. januarja 1950 sklical konferenco. Na njej so sodelovali direktorji, predsedniki podružnic in partijski sekretarji podjetij, v katerih naj bi bili izvoljeni delavski sveti.

spodarskim načrtom podjetja, dajanja pripomb nanje, s čimer naj bi odpravili tehnične in administrativne slabosti podjetja, ukvarjati se z vprašanji delovne sile, vzgoje kadrov, sistemizacije, z eno besedo, notranje organizacije podjetja. Delavski sveti naj bi se sestajali enkrat mesečno in njihovi sklepi so bili pravno-močni, torej jih je direktor moral upoštevati.

Do sprejetja temeljnega zakona o upravljanju... 27. junija 1950 je bilo v Sloveniji izvoljenih še 120 delavskih svetov. Ti prvi delavski sveti so imeli predvsem posvetovalno funkcijo. Volitve so običajno opravili svečano in sicer s »predajo tovarniških ključev s strani države v roke delavcev«.

Od 7. januarja do 11. februarja 1950 so bili v Sloveniji izvoljeni delavski sveti v 47 podjetjih; najprej v kranjski Savi (7. januarja).

POMEN SAMOUPRAVLJANJA

Pomen uvedbe samoupravljanja je zelo težko izraziti v nekaj besedah. Do danes je to ena izmed največjih zgodovinskih vrednot, kar jih je izbojeval delavski razred Jugoslavije od prvih začetkov pa vse do današnjih dni, hkrati pa je to tudi višek dosedanjih bojev delavskega razreda na svetu sploh.

lastnina proizvajalnih sredstev in kjer združeni proizvajalci vse bolj odločajo o vseh dejavnikih svojega dela, ravno tako pa o celotnem razvoju družbe.

Samoupravljanje se je močno razvilo in zajelo celotno družbeno življenje ter postalo podlaga proizvodnih odnosov. Uveljavilo se je kot prevladujoč družbenoekonomski odnos, kot bistvo družbenega, socialnega, gospodarskega, političnega in celotnega bitja socialistične Jugoslavije, kot ideologija in kot način vsakodnevnega mišljenja. Samoupravljanje je postalo dejstvo in praksa milijonov ljudi, trajna, neodtujljiva pravica in dolžnost vseh delovnih ljudi. Pokazalo se je kot najmočnejši dejavnik pri spodbujanju dejavnosti in ustvarjalnosti ljudi in vseh področjih družbenega življenja, kot močan spodbujevalec razvoja materialne podlage delovnih ljudi. Kakovost tega odnosa se je pokazala predvsem z bolj demokratičnim in humanim načinom pri reševanju nasprotij, ki se pojavljajo v razvoju družbe.

»Samoupravljanje je revolucionaren proces preobrazbe

To ni bil le podpis v žalno knjigo; bila je zobljuba, da bomo nadaljevali TITOVO pot

družbe, ki se lahko odrazi le v pravi narodni socialistični revoluciji. To je bila naša revolucija. V vsakem socialističnem gibanju se nujno pojavlja težnja k samoupravljanju, in brez samoupravljanja tudi ni socializma. Samoupravljanje je takšna oblika proizvodnih odnosov, v kate-

rih dobiva delovni človek možnost, da neposredno upravlja in odloča o sredstvih, pogojih in rezultatih svojega dela, to pa je bistvo socialističnih odnosov med ljudmi.«

(E. Kardelj)
Prirejeno po Informatorju
RS ZSS

KAKO BOMO OBELEŽILI TRIDESET LET SAMOUPRAVLJANJA

Obeležje tridesetletnice samoupravljanja imajo pravzaprav vse letošnje prireditve: posebno pozornost pa naj bi ji posvetili na delovnih slovesnostih po vseh temeljnih in delovnih organizacijah ob dnevu samoupravljalcev — 27. juniju.

Osrednja republiška proslava bo 27. junija v Ljubljani, na kateri bodo podeljena tudi priznanja samoupravljalcem.

V naši občini bo osrednja slovesnost prav tako 27. junija s slavnostno sejo vseh zborov občinske skupščine in predstavnikov družbenopolitičnih organizacij.

Na Brestu bomo tridesetletnico samoupravljanja posebej obeležili v zgodnji jeseni (1. oktobra pred tridesetimi leti je zasedal prvi delavski svet), pa tudi slovesna otvoritev naše nove tovarne ognjevarnih plošč bo lep prispevek k tem slovesnostim.

Namen izvolitev prvih delavskih svetov je bil, kot je bilo rečeno na konferenci, doseči čim večjo demokratičnost v proizvodnji in večje prizadevanje delavcev pri izpolnjevanju gospodarskih nalog. Neposredne naloge delavskih svetov so bile: proučevanje nalog v zvezi z go-

Samoupravljanje je v teh tridesetih letih prešlo pot od prvih delavskih svetov kot posvetovalnih poskusnih teles v letu 1950, delavskih svetov in upravnih odborov, izvoljenih na podlagi temeljnega zakona iz leta 1950, do celovitega družbenega sistema, kjer prevladuje družbena

PRED REFERENDUMOM O NOVEM SPORAZUMU O ZDRUŽITVI V SOZD SLOVENIJALES

BRESTOV delavski svet je v januarju oblikoval vse pripombe, ki so se v naših temeljnih organizacijah porajale med javno razpravo o osnutku samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Slovenijales-proizvodnja in trgovina Ljubljana.

Glavna pripomba je zadevala sam pristop k izdelavi sporazuma. Menili smo, da v osnutku ni jasno opredeljen 382. člen zakona o združenem delu, tako da bi ustrezal tudi glavnim združevalnim interesom naše delovne organizacije. V nadaljevanju pripomb je bilo takšno stališče podrobno pojasnjeno in obdelano tudi ob besedilu posameznih členov osnutka. Ob koncu je bilo poudarjeno, da zaradi naštetih pomanjkljivosti samoupravni sporazum v predlagani vsebini za BREST ni sprejemljiv.

Naše pripombe in pripombe drugih članic je obravnavalo več organov oziroma delovnih skupin. Nekaj naših pripomb je bilo upoštevanih v celoti, nekaj delno, dobra polovica pa ne.

Zato je bil sredi aprila v BRESTU poseben sestanek, na katerem je bil tudi predsednik poslovnega odbora sestavljene organizacije tovariš Petrovič. Prisotni so bili tudi odgovorni predstavniki družbenopolitičnega življenja v naši občini in regiji. Namen sestanka je bil, da bi novemu predsedniku vsaj v glavnem obrazložili dosedanja stališča in interese BRESTA v okviru sestavljene organizacije. Posebej je tekla beseda tudi o razlogih, ki po naših zapažanjih povzročajo, da so doslej izostali bistveni učinki združevanja.

Rečeno je bilo, da bi se — po našem mnenju morali združevanja v sestavljeno organizacijo lotevati analitično, ugotoviti interese in dejanske možnosti za učinkovito združevanje ter sporazum nato dialektično (strokovno-razvojno) uresničevati po načelu »iz malega raste velik«. Tako pa smo vse doslej zajemali želje s preveliko žlico. Zato smo tudi tokrat menili, da krpanje na pamet pisanega osnutka ni najbolj prava pot. S takim svojim mnenjem pa je BREST ostal v manjšini. Ne moremo se znebiti občutka, da mnoge članice vendarle premalo odgovorno obravnavajo vprašanja sestavljene organizacije.

Da bi dokazali BRESTOV ustvarjalen odnos oziroma njegovo pripravljenost za samoupravno sporazumevanje, so njegovi delegati na pretekli seji delavskega sveta sestavljene organizacije strnili preostale (doslej neupoštevane) pripombe. Te so v obliki amandmajev (dodatnih predlogov), mimo katerih nikakor ne bi mogli, posredovali delavskemu svetu ter jih na omenjeni seji v začetku maja tudi sprejeli kot sestavni del predloga samoupravnega sporazuma.

Verjetno s sprejetimi dopolnili nismo rešili vseh pomanjkljivosti v predlogu sporazuma. Odstranili pa smo nekatere glavne ureditve, ki so nas motile, ker so puščale določene obveze

BRESTA preveč odprte. Predvsem gre za troje zadev:

1. Področje združevanja dela in sredstev mora biti urejeno tako, da vsako združevanje skrbno ocenijo same zainteresirane organizacije združenega dela in trdno držijo v rokah pogoje in učinke takega združevanja. Nikakor se ne smejo porajati še novi, kot jim pravimo, odtujeni centri moči.

2. Brest lahko usklajuje svojo poslovno politiko z drugimi le v obsegu zagotovljene prodaje v okviru sestavljene organizacije. Ne more si dopustiti, da bi na primer ob samo dvajsetih odstotkih zagotovljenega prometa blaga v okviru sestavljene organizacije ne smel usklajevati poslovnih pogojev z drugimi o preostalih osemdesetih odstotkih prometa, ki ga mora tudi uresničiti za svoj obstanek.

3. Glede skupnih služb sestavljene organizacije želi BREST takšno ureditev, da bodo članice s plačevanjem na osnovi svobodne menjave dela obvladovale organsko rast teh služb, to je, da bodo plačevale tisto, kar res potrebujejo. Pri tem moramo zagotoviti smotrno organiziranje, da ne bi prišlo do dvakratnega ali celo trikratnega opravljanja posameznih funkcij ali do njihovega organiziranja za vsako ceno.

Z. Zabukovec

Delo pri sušilnem kanalu v TOZD POHIŠTVO

Iz MASIVE — stol MILKA

Skupno načrtovanje

OSNUTEK SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O TEMELJNIH PLANA DELOVNE ORGANIZACIJE BREST PRED JAVNO RAZPRAVO

S smernicami za pripravo plana so si Brestove temeljne organizacije zastavile temeljne cilje in razvojne usmeritve v naslednjem srednjeročnem obdobju. Seveda vseh ciljev in interesov ni mogoče uresničiti samostojno, ampak je potrebno sodelovanje vseh udeležencev v načrtovanju.

Zato so bili istočasno s smernicami obravnavani tudi elementi za sklepanje samoupravnih sporazumov, v katerih so temeljne organizacije opredelile naloge, ki jih želijo reševati skupaj z drugimi udeleženci načrtovanja. Skupne interese in cilje v delovni organizaciji tako opredelijo s samoupravnim sporazumom o temeljih plana.

Opredelili bi samo najvažnejše skupne cilje. Na področju proizvodnje je vsekakor osnovna naloga nadaljevati s prestrukturiranjem. Le-to pa je pojmovano nekoliko širše:

— hitrejša rast nelesnih dejavnosti v okviru delovne organizacije,

— zmanjševanje števila zaposlenih v lesni dejavnosti,

— višjo stopnjo obdelave in kvalitetnejšo proizvodnjo končnih proizvodov,

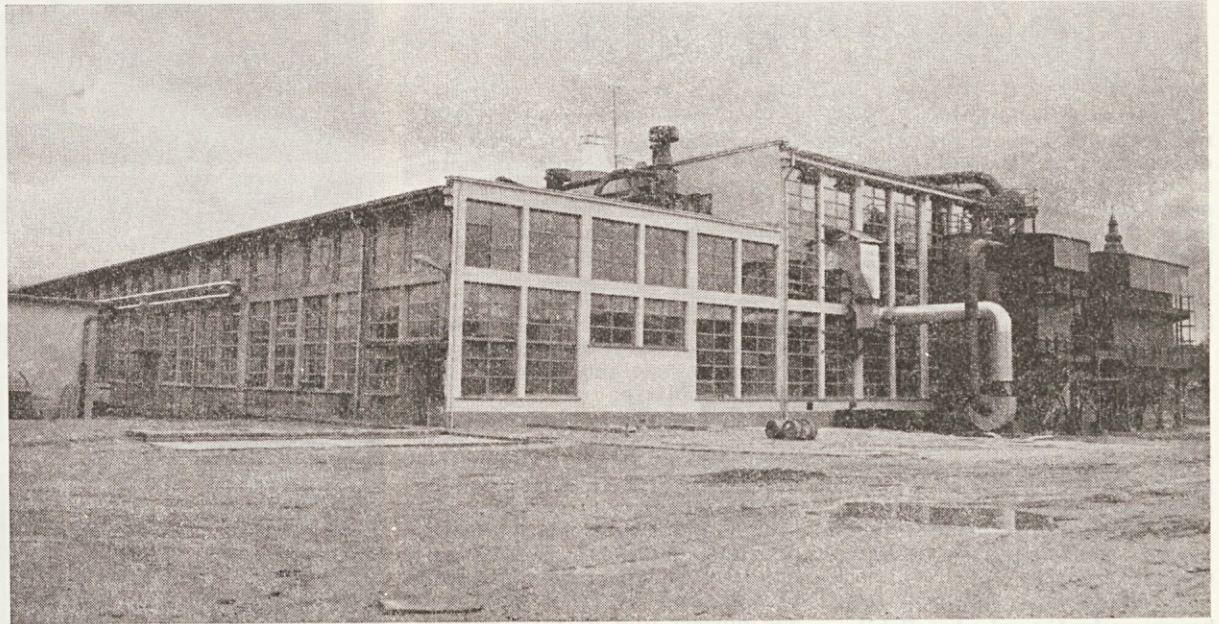
— večjo stopnjo opremljenosti delovne sile, boljšo organizacijo dela in večjo kooperacijo.

Pri medsebojni delitvi dela je v skladu s predvidenimi naložbami predvideno postopno osredotočenje sušenja žaganega lesa v TOZD Žagalnica, proizvodnja decimiranega lesa v TOZD Žagalnica in koncentracija proizvodnje masivnega pohištva v TOZD Masiva.

V začetku srednjeročnega obdobja pa bo treba določiti tudi večjo in trajnejšo delitev programov med TOZD Pohištvo in TOZD Jelka. Določena je tudi medsebojna dobava surovin in polizdelkov med temeljnimi organizacijami. Za vse dobave, ki imajo velik obseg medsebojnega poslovanja, bodo temeljne organizacije urejale odnose na osnovi skupnega prihodka.

Pri naložbah je vrstni red približno takšen kot je opredeljen v smernicah temeljnih organizacij. Pri tem so tudi opredeljene osnove za ugotavljanje skupnega dohodka.

Poleg vsega naštetega obsega sporazum tudi razporejanje dohodka, skupno nastopanje na domačem in tujem trgu, zunanje-trgovinsko menjavo, pogoje za delovanje delovne skupnosti, solidarnostne pravice ter ostale skupne interese in cilje. Razprava po temeljnih organizacijah mora sporazum še dopolniti, tako da bo dejansko odražal skupne cilje vseh Brestovih temeljnih organizacij. P. Oblak

Stara IVERKA — nova MINERALKA

Rojevanje temeljne organizacije

KMALU BOMO IMELI NOVO TEMELJNO ORGANIZACIJO — MINERALKO

Ali ste že kdaj pomislili na to, kako se »rodi« nova temeljna organizacija? Kdo vse oziroma bolje, kaj vse je potrebno storiti, da delo s stroji, ki so last nas vseh, zaživi kot združeno delo — kot delo z obeležjem vseh pravic in odgovornosti, uspehov in težav, lepih in grenkih dni, ki ga spremljajo?

Večkrat so bili v Obzorniku že omenjeni napor, ki so jih pripevali delavci najrazličnejših poklicev, da je prišlo do novega uspeha Bresta — do rekonstrukcije prejšnje tovarne ivernih plošč v tovarno ognjeodpornih mineralnih plošč. Uspeh je še večji tudi zato, ker smo ob tem uspeli povezati in uskladiti z Brestovo težnjo po prestrukturiranju proizvodnje tudi različne interese drugih delovnih organizacij.

Tokrat preskočimo dosedanje napore od odločitve o tej naložbi do njene dokončne uresničitve in pogledimo, kaj je treba storiti zdaj, ko ognjeodporna plošča že prihajajo iz stiskalnice.

Osnovna misel o organiziranju nove temeljne organizacije je zapisana že v samoupravnem sporazumu, s katerim so Brest, Belinka, Lesnina in Melamin združili svoje sile za novo dejavnost. Toda temeljna organizaci-

ja se lahko organizira le po natančno predpisanem postopku in ob natančno določenih pogojih.

V primeru tovarne ognjeodpornih mineralnih plošč je zasnovan takle »vozni red«:

— 4. junija — seja delavskega sveta delovne organizacije; delavski svet naj prouči razloge oziroma pogoje in poda zboru delavcev pobudo za organiziranje nove temeljne organizacije;

— 9. junija — zbor vseh delavcev, ki delajo na delih oziroma nalogah v tovarni ognjeodpornih mineralnih plošč; zbor delavcev naj oceni pobudo delavskega sveta delovne organizacije in sprejme sklepe, ki vodijo k organiziranju temeljne organizacije;

— 24. junija — referendum, na katerem delavci, ki so razporejeni na dela oziroma naloge v tovarni ognjeodpornih mineralnih plošč odločijo o organiziranju nove temeljne organizacije.

Ob tem velja opozoriti na določila zakona o združenem delu, po katerih je organizacija temeljne organizacije pravica in dolžnost delavcev.

Z drugimi besedami: nihče ne more delavcem ovirati organiziranja temeljne organizacije, če so izpolnjeni z zakonom določeni pogoji. Še več, tudi delavci sami se tej pravici ne morejo odreči. Glavni namen zakona je gotovo v tem, da si državljani SFRJ, člani naše družbene ureditve poleg uresničevanja svojih družbeno-ekonomskih pravic zagotovimo primerno gospodarjenje z družbenimi sredstvi. Naj se spomnimo, da je temeljna organizacija samoupravna skupnost delavcev, temeljna oblika za pridobivanje dohodka in osnova za nadaljnje združevanje dela in sredstev.

Da bi se delavci lahko odločili o pobudi za organiziranje nove temeljne organizacije, je potrebno, da poprej ocenijo, če so izpolnjeni zakonski pogoji. Iz gradiva, ki je zbrano za sejo delavskega sveta in za zbor delavcev, je videti, da so vsi trije glavni pogoji izpolnjeni:

— tovarna ognjeodpornih mineralnih plošč je delovna celota;

— rezultat skupnega dela delavcev v tej delovni celoti je mogoče samostojno izraziti kot vrednost v delovni organizaciji in na trgu;

— utemeljeno lahko pričakujemo, da bodo delavci kot temeljna samoupravna skupnost v tej delovni enoti uresničevali

svoje družbeno-ekonomske in druge samoupravne pravice, povezovali interese z drugimi temeljnimi organizacijami in širše ter da organiziranje nove temeljne organizacije ne bo oviralo življenjskih interesov drugih.

Odločilno besedo o tem bodo seveda izrekli delavci na referendumu. Službe, ki gradivo pripravljajo, pa predstavljajo neizogibno potrebno pomoč za dosego skupnih ciljev.

Če bo vse potekalo tako kot je zasnovano, naj bi se 27. junija letos priglasila za vpis predznanambe v sodni register nova članica velike Brestove družine: TOZD MINERALKA.

S tem seveda vse še ni zaključeno — pravzaprav narobe: s tem se za delavce nove temeljne organizacije vse šele prične. Preteči mora še nekaj mesecev, da lahko opravijo vse naloge, ki so potrebne za konstituiranje temeljne organizacije. To pa je že nova zgodba, o kateri bomo še pisali.

Morda ste prezrli predvideni datum vpisa odločitve o organiziranju nove temeljne organizacije v sodni register — 27. junij! Na ta dan leta 1950 je zvezna skupščina sprejela zakon o samoupravljanju. Naj bo tudi ta naš uspeh ponoven dokaz, da smo pred tridesetimi leti ubrali pravilno smer. Z. Zabukovec

Mednarodni sejem gradbeništva

Letošnja deseta mednarodna sejemska prireditev GRADBENIŠTVO v Zagrebu je bila prvič samostojna in je imela nalogo, oblikovati kvalitetno mednarodno ponudbo uveljavljenih proizvajalcev. Namenjena je bila predvsem jugoslovanskim uporabnikom, pa tudi poslovnim ljudem iz tujine, ki to priznana tržišče že tradicionalno izrabijo za poslovne sestanke in za dogovarjanje poslov.

Svoje proizvode je razstavljalo okrog dvesto domačih in tujih proizvajalcev:

— gradbenega materiala in surovin vseh vrst,

— strojev in opreme za visoko in nizko gradnjo,

— strojev za obdelovanje gradbenih materialov,

— proizvodov kovinske, lesne, elektro in kemijske industrije za gradbeništvo,

— projektiranja.

Na sejmu, ki je trajal od 12. do 17. maja, je razstavljal tudi Brest svoj novi proizvod, namenjen gradbeništvu. Prvič smo prikazali večjemu krogu strokovnjakov NEGOR ognjeodporna plošča, jih obvestili o njih in jim nakazali možnosti za njihovo uporabo. Prikazali smo tudi njihovo negorljivost. Plošča je podobna iverici, ob delovanju plamena na ploščo pa se je lahko vsakdo prepričal, da ne gori.

Informacije smo posredovali nad 600 predstavnikom gradbenih, projektnih in drugih organizacij, ki so ocenili naš proizvod kot zelo potreben, uporaben in iskan na našem tržišču.

Neposrednih prodajnih pogodb sicer še nismo sklenili, ker je za večino gradbenikov to povsem nov proizvod in vsak uporabnik želi ploščo najprej preizkusiti ali pa dobiti atest kot dokaz negorljivosti.

Za naš proizvod se zanima tudi jugoslovanski gradbeni center, ki želi, da sodelujemo z Negor ploščami na sejmu v Českoslovaški in v Anglii.

Veliko povpraševanje je bilo tudi po izdelkih iz Negor plošč kot so predelne stene, zidne obloge in podobno.

Sejem je bil za prodajo novega proizvoda zelo koristen, saj je približal našo novo dejavnost gradbenikom in projektantom iz vse Jugoslavije.

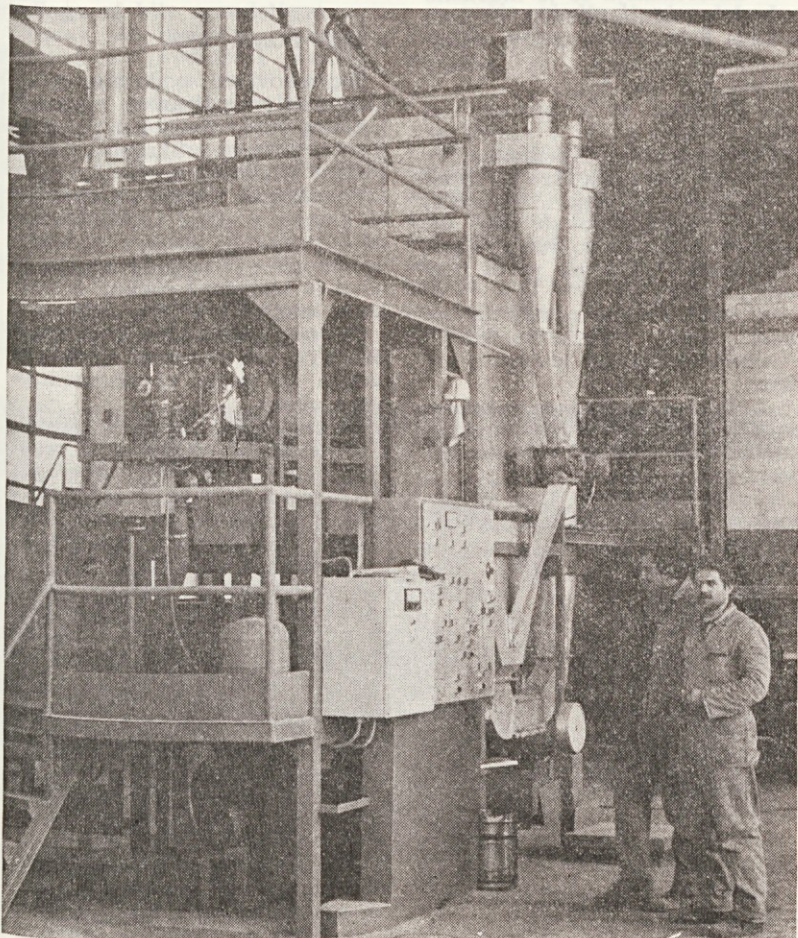
D. Mikše

NOVI IZDELKI V MASIVI

Da bi zamenjali dosedanje proizvodni program z novejšimi izvedbami in z večjo prilagoditvijo tržišču, je tudi Masiva pripravila nekatere nove izdelke.

Pravkar so v delu vzorci klubskih mizic, novih jedilniških stolov BALI, iz proizvodnje pa prihajajo stoli za jedilnico BREDA. Z GABROM pripravljamo tudi nove fronte kuhinj. V pripravi so tudi novi izdelki za izvoz; garnitura MIKA je že v proizvodnji. Novost sta še dva modela stolov in sicer v surovem, brušenem stanju. Skratka, v proizvodnji je več kot dve tretjini novih izdelkov, kar zahteva dodatne napore vseh zaposlenih kar zadeva kvaliteto, pa tudi izpolnjevanje rokov za odpremo. Slednji so še posebej vprašljivi, ker imamo zastarelo strojno opremo. V najkrajšem možnem času ga bo treba zamenjati oziroma prenoviti, kajti le tako in pa ob skrajno discipliniranem sodelovanju vseh zaposlenih v tovarni bomo dosegli boljše poslovne rezultate.

M. Kusič

Naš novi delovni uspeh — MINERALKA

Letošnja prodaja

Za letos pričakujemo, da bomo zastavljeni načrt prodaje na domačem trgu izpolnili. Vendar to ne bo šlo brez težav, še posebno težavno pa je prvo polletje. Če pregledamo prodajo v prvih petih mesecih vidimo, da je bila delno pod načrtom, vendar pa še vedno v okviru pričakovanj.

Omeniti je treba, da prodaja ni spremljala razgibane proizvodnje. Temu je vzrok, ker smo proizvajali pretežno za domači trg, pa tudi sicer analize preteklih let kažejo, da se prodaja giblje v razmerju 40 : 60 v korist drugega polletja.

Da bi čim bolj kljubovali težavam, smo sprejeli nekatere ukrepe in sicer:

- okrepili smo potniško službo za področje vzhodne Srbije;
- pospešeno smo montirali pohištvo v trgovinah in v dogovoru z njimi pripravili prodajne akcije, da bi tako čim bolj približali naše proizvode kupcem;
- sproti smo analizirali prodajo z večjimi trgovskimi organizacijami in ob razlikah od plana ustrezno ukrepali;
- okrepili smo reklamo;

— odprli smo nov prodajni salon v Beogradu in posvetili posebno pozornost naši maloprodajni mreži;

— prizadevno smo iskali nove lastne prodajne prostore;

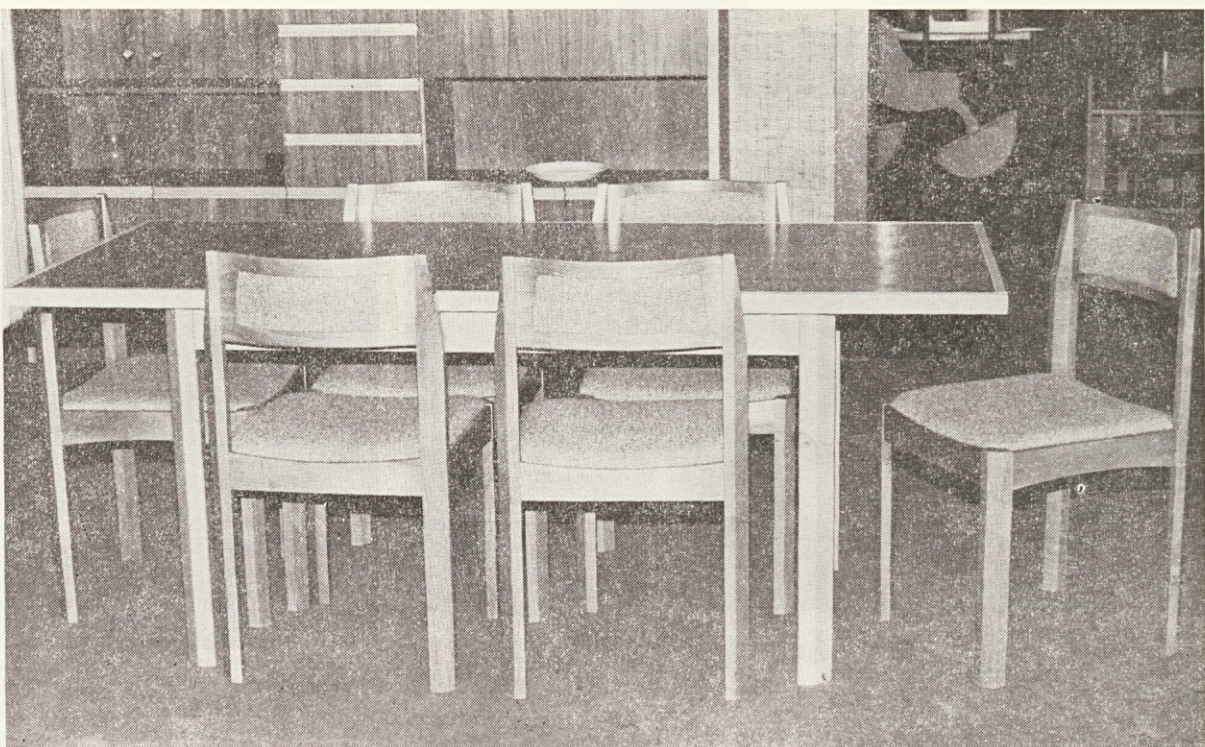
— pripravljali smo nove proizvodne programe.

Prodaja po temeljnih organizacijah je zelo različna. Kakor lahko trdimo, da je za kuhinje odlična, tega ne moremo reči za sobno pohištvo.

Vsekakor se je pri prodaji pojavljala tudi vrsta lastnih slabosti; pogosto nismo kompletni, pri čemer bi še posebno poudarili tapetništvo, kjer se stalno pojavlja vprašanje nekompletnosti predvsem pri IVI in MOJCI. Nekaj težav je tudi pri redni oskrbi z letvami od TOZD Pohištva. Nič novega tudi ni zavlačenje z dobavnimi roki pri kuhinjah. Lahko bi torej bila naša prodaja v teh mesecih vsekakor večja, če nam bi uspelo odpraviti omenjene pomanjkljivosti.

V prihodnje bo potrebno veliko bolj prizadevno delati pri odpravljanju omenjenih pomanjkljivosti. Če bomo to storili, lahko pričakujemo tudi večje prodajne uspehe.

S. Zidar

Iz naše proizvodnje — garnitura BREDA

Skladiščenje in transport

Skladiščenje materiala, polizdelkov in gotovih izdelkov je v vsaki delovni organizaciji zelo pomembno, saj neposredno vpliva na kvaliteto in rentabilnost v poslovanju, ne nazadnje pa tudi na njen ugled pri poslovnih partnerjih.

Tudi naši delavci v transportu — šoferji se sleherni dan srečujejo z obilico težav pri dostavi pohištva, plošč, žaganega lesa in drugih naših proizvodov po vsej državi. To je odgovorno, pa tudi težko delo; zato je zelo pomembno sodelovanje s skladiščnimi delavci v temeljnih organizacijah in v centralnem skladišču.

Skladiščne zmogljivosti v temeljnih organizacijah, pa tudi v centralnem skladišču za normalno poslovanje sicer zadoščajo. Vendar pa nastanejo težave tedaj, ko pride do zastojev v prodaji pohištva, najsi bo to zaradi sezonskih vplivov ali kakšnih drugih vzrokov (omejitve potrošniških kreditov, menjava programov in podobno).

Ker se naše poslovanje iz leta v leto širi, bo treba večati tudi skladiščne zmogljivosti. Centralno skladišče je sicer sodobno urejeno in mehanizirano, vendar glede na zelo širok izbor in velikega pretoka blaga predvsem v sezonskem času, prihaja do posameznih težav in napak. Večino teh pomanjkljivosti je sicer težko predvideti, vendar so tudi takšne, ki izvirajo iz neznanja, premajhne pazljivosti ali celo malomarnosti. Temu je seveda potrebno prav sedaj posvetiti vso pozornost, tako da bi z boljšo organizacijo in prizadevnostjo

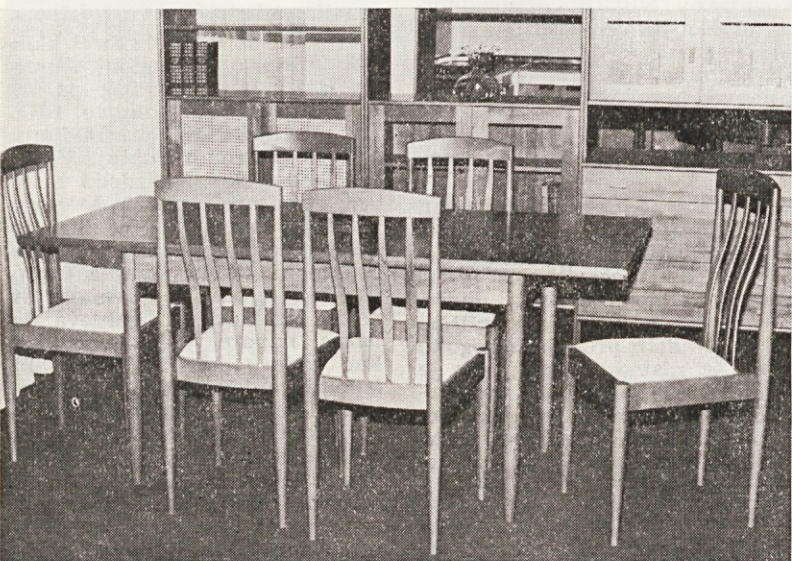
popravili dosedanje napake in se pripravili na jesensko prodajno sezono.

Težave pri dostavi blaga kupcem so različne: od pomanjkljivosti v odpremnih dokumentih, do različnih zamenjav blaga, kar je mogoče predvsem pri pohištvu. Tudi posamezni skladiščni delavci pri naših poslovnih partnerjih niso povsod usposobljeni za delo s pohištvom in mnogokrat povzročajo poškodbe in zamenjave, kar vse vpliva na dobro in solidno poslovanje in seveda škodi predvsem ugledu dobavitelja, v našem primeru Bresta.

Seveda ne moremo in ne smemo trditi, da na tem področju ne storimo ničesar; celo zelo resno obravnavamo nastale težave s posamezniki in skupinami šoferjev ter skladiščnih delavcev, ki se potem tudi sami trudijo, vsak na svojem področju, da bi napake odpravili. Vendar moramo pri tako velikem in zapletenem procesu poslovanja tudi v prihodnje vložiti več prizadevanj in sredstev, da bomo poslovali v korist in v zadovoljstvo naših kupcev.

V mnogočem pri odpravljanju omenjenih pomanjkljivosti lahko pomagajo tudi proizvodne temeljne organizacije, saj morata biti interes, pa tudi odgovornost, prisotna v slehernem članu našega kolektiva.

F. Turk

Naši novi jedilniški stoli BALI

O gospodarjenju in organiziranosti

S PRETEKLE SEJE DELAVSKEGA SVETA SOZD SLOVENIJALES

Nedavno se je drugič sestal novoizvoljeni delavski svet SOZD Slovenijales in obravnaval vrsto pomembnih vprašanj, ki zadevajo delovanje in prihodnji razvoj sestavljene organizacije. Iz obsežnega dnevnega reda bomo poskušali izluščiti nekaj bistvenih točk, ki bi utegnile zanimati naše delavce.

NOVI SAMOUPRAVNI AKTI

Že na seji prej smo razpravljali o poslovniku za delo delavskega sveta SOZD. Na njegovo vsebino je bilo cel kup pripomb (največ iz TP Idrija in iz Bresta), sedaj pa je bil predložen v ponovno obravnavo in sprejem. Delegati BRESTA so zastopali stališče, naj bodo v poslovniku zgolj določila o načinu dela, vsebina dela pa mora biti določena s statutom. Ker pa bo nov statut treba še izdelati, je bilo predlagano, naj se poslovnik sprejme tak kot je predložen; ko pa bo sprejet nov statut, se lahko členi, ki so sporni, izločijo.

Sprejet je bil tudi poslovnik o delu poslovnega odbora SOZD s pripombo, da je grajen na starem samoupravnem sporazumu o združevanju v SOZD in ga bo potrebno po sprejemu novega sporazuma le-temu prilagoditi.

Osrednja točka dnevnega reda je bila nedvomno določitev samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD z rokovnikom sprejemanja.

JUNIJA — REFERENDUM

Na osnutek samoupravnega sporazuma o združitvi v sestavljeno organizacijo, ki je bil dan v javno obravnavo aprila, je bilo iz delovnih organizacij sedemnajst amandmajev (devet iz Bresta) in štirinajst redakcijskih pripomb.

Vse amandmaje in pripombe je obdelala posebna delovna skupina in k vsakemu predlogu dala svoje mnenje. Z veliko večino glasov so bili sprejeti vsi predlogi delovne skupine. Referendum o tem sporazumu pa bo predvidoma v ponedeljek, 16. junija.

Obravnavana in sprejeta je bila tudi analiza o družbeno-ekonomski upravičenosti pristopa k SOZD Slovenijales za delovne organizacije Inles Ribnica, Podjetje za impregnacijo lesa Hoče, Silvaprodukt Ljubljana in TOZD Inkop Kočevje.

O GOSPODARJENJU

Poročilo o lanskem gospodarjenju članic SOZD je zajelo med drugimi naslednje ugotovitve:

— povečanje celotnega prihodka v proizvodnji in trgovini je

nižje kot pretekla leta; v proizvodnih članicah pa je tudi nižje od povprečja slovenske lesne industrije;

— fizični obseg proizvodnje se je povečal in sicer ob nižji stopnji rasti zaposlovanja;

— cene končnim izdelkom so rasle počasneje kot leta poprej, kar kaže na povečano produktivnost;

— iz leta v leto je delež izvoza v celotni prodaji nižji (1976 — 23 %, 1977 — 19,8 %, 1978 — 16,8 % in 1979 — 14,9 %);

— pada delež proizvodnih članic v okviru Slovenijales — trgovina: 1976 — 41 %, 1977 — 37 %, 1978 — 36,2 %, 1979 — 33,2 %; s tem se rahljajo komercialne vezi med proizvodnjo in trgovino znotraj SOZD, o čemer je potrebno izdelati analizo vzrokov;

— amortizacija se je indeksno precej povečala, vendar je bila osnova iz leta prej dokaj nizka;

— ekonomičnost je ostala takšna kot leto prej;

— dohodek se v proizvodnih organizacijah giblje v mejah povečanega celotnega prihodka;

— čisti dohodek se je gibal v mejah gibanja dohodka, osebni dohodki pa so nižji od rasti dohodka in so realni osebni dohodki ostali na ravni preteklega leta;

— sklad skupne porabe je na lanski ravni;

— poslovni sklad je precej porastel;

— akumulacija se je nekoliko povečala, vendar še ne zagotavlja reprodukativne sposobnosti proizvodnih organizacij;

— povečale so se tudi zaloge gotovih izdelkov, ker upada konjunkturna prodaja iz preteklih let.

TUDI IZGUBE

Med štiriindvajsetimi članicami so le tri delovne organizacije, ki so poslovale z izgubo, so pa v primerjavi s preteklim letom »ustvarile« šestkrat več izgub in sicer:

— LESONIT	
— Iilstra Bistrica	64.218.725 din
— LIK Savinja	
— Celje	23.041.184 din
— PLATANA	
— Murska Sobota	5.765.869 din
SKUPAJ:	93.025.778 din

Glavni vzrok izgube v Lesonitu je izpad proizvodnje v tovarni vlaknenih plošč po suhem postopku in sicer iz planiranih 24.000 ton na 12.314 ton med uvajanjem proizvodnje. Poleg tega pa so se povečale cene lesnih surovin od 35 do 117 odstotkov, medtem ko se je cena lesnita dvignila le za 6 odstotkov.

V LIK Savinja Celje je vzrok izgub v TOZD Furnirnica, kjer tako stanje opravičujejo z neugodnimi sistemskimi ukrepi, ki so bili uveljavljeni takoj potem, ko je stekla proizvodnja v njej. Zaradi zapiranja domačega trga so se morali preusmeriti izključno na uvoženo tropsko hlodovino, ki je občutno dražja. Del vzrokov pa je tudi znotraj TOZD zaradi počasnega uvajanja nove tehnologije.

V Platani se izguba kopiči že od leta 1978, ko so pri prevzemu del na večjih objektih delo slabo organizirali. Novi proizvodni prostori še niso dokončani, zato je proizvodnja še v starih ob zastareli strojni opremi. Proizvodnja je tudi slabo organizirana.

KAKO POMAGATI?

Na osnovi teh podatkov in sanacijskih programov je bil predložen način pomoči pri pokrivanju teh izgub. Skupni znesek 18.420.477 dinarjev, ki ga zagotavlja SOZD, naj bi zbrale njegove članice v višini 1,25 odstotka, od dohodka, ki presega poravnane zakonske in pogodbene obveznosti in izplačane osebne dohodka iz leta 1977, 1978 in 1979.

Ob tem pa so imeli delegati BRESTA več pripomb, ki se nanašajo na način obračunavanja prispevkov:

— Rezervna sredstva v temeljnih, delovnih, sestavljenih organizacijah ter v občini in republiki združujejo le temeljne organizacije, zato ne more biti osnova za izračun rezultat delovne organizacije.

— Rezervnih sredstev ne more združevati delovna skupnost skupnih služb, ker jih sama ne oblikuje, s čistim dohodkom pa je v rezultatu delovne organizacije upoštevana.

— Zakon o rezervah je omejil združevanje sredstev rezerv do višine dvanajstine izplačanih osebnih dohodkov oziroma na 50 odstotkov ustvarjenih sredstev rezerv. Preko teh omejitev TOZD ne more združevati sredstev rezerv niti v okviru delovne organizacije niti izven nje.

— Uporaba kriterija čistega dohodka, zmanjšaneja za osebne dohodke (Nadaljevanje na 5. strani)

Letošnja stanovanjska izgradnja

V začetku aprila je koordinacijska komisija za stanovanjske zadeve izoblikovala predlog za razdelitev sredstev, namenjenih stanovanjski izgradnji. O tem predlogu so odločili delavski sveti temeljnih organizacij in delovne skupnosti ter določili razmerja med sredstvi namenjenimi

— za izgradnjo (nakup) družbenih stanovanj,
— za usmerjeno izgradnjo (nakup) stanovanj v stanovanjskih zadrugah,
— za izgradnjo (nakup) zasebnih stanovanj.

V samoupravnem sporazumu o urejanju stanovanjskih zadev so se temeljne organizacije in delovna skupnost dogovorile, da združujejo sredstva, namenjena za gradnjo družbenih stanovanj in za usmerjeno stanovanjsko izgradnjo v stanovanjskih zadrugah in da z njimi skupno gospodarijo v okviru Cerkniške oziroma Loške doline. Zaradi združevanja in skupnega gospodarjenja sprejmejo delavski sveti temeljnih organizacij oziroma skupnih dejavnosti za vsako leto enak odstotek oziroma enako razmerje med sredstvi, namenjenimi za družbeno gradnjo, za usmerjeno izgradnjo in za zasebno izgradnjo stanovanj.

Delavski sveti temeljnih organizacij in Skupnih dejavnosti v okviru Cerkniške doline so za leto 1980 sprejeli naslednjo delitve sredstev, namenjenih za stanovanjsko izgradnjo:

— 19 odstotkov za izgradnjo (nakup) družbenih stanovanj,

— 33 odstotkov za usmerjeno izgradnjo (nakup) stanovanj v stanovanjskih zadrugah,

— 48 odstotkov za izgradnjo (nakup) zasebnih stanovanj.

Delavska sveta temeljnih organizacij iz Loške doline sta sicer predlog koordinacijske komisije za stanovanjske zadeve za razdelitev sredstev, namenjenih za stanovanjsko izgradnjo, sprejela, vendar je TOZD ŽAGALNICA oddvojila 12 odstotkov svojih sredstev za nakup družbenih stanovanj, medtem ko TOZD GABER v letu 1980 ni bil pripravljen združevati sredstev v okviru Loške doline za nakup družbenih stanovanj.

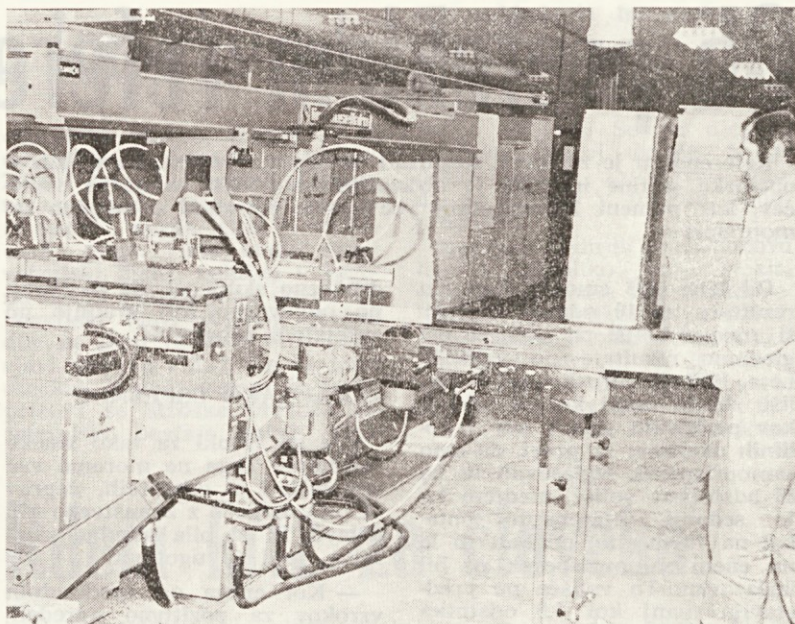
Kljub temu, da temeljne organizacije in delovna skupnost v Cerkniški dolini že dve leti niso združevale sredstev za nakup družbenih stanovanj, ker ni bilo možnosti za njihov nakup, tudi letos nekatere temeljne organizacije niso bile pripravljene združiti toliko sredstev, da bi nakupili predvidenih 20 stanovanj »za vrtovi« v Cerknici. Z nakupom teh 20 stanovanj bi nekako izpolnili sprejeti načrt za nakup družbenih stanovanj v obdobju 1976—1980.

Zategadelj je bil nato posredovan in tudi sprejet predlog, da se v letu 1980 oddvoji za nakup teh 20 stanovanj le 19 odstotkov letošnjih sredstev ali 3.304.000 dinarjev, medtem ko se razlika 5.422.000 dinarjev rezervira oziroma oddvoji iz sredstev, ki bodo sproščena v marcu leta 1981.

Letos je banka zaradi prevelike porabe stanovanjskih sredstev sklenila, da se ta sredstva ne morejo uporabiti takoj, ko se zberejo, pač pa šele po šestmesečni čakalni dobi. Zaradi tega bančnega ukrepa bo tudi v naši delovni organizaciji letos na voljo precej manj stanovanjskih sredstev kot bi jih bilo, če ne bi bilo tega ukrepa.

Na koncu bi rad poudaril še to, da hočejo nekatere temeljne organizacije zaradi trenutnih interesov drugače deliti stanovanjska sredstva kot je dogovorjeno in sprejeto v samoupravnem sporazumu, čeprav se je tak način uporabe stanovanjskih sredstev glede na dosežene rezultate v glavnem pokazal kot uspešen.

A. Perčič

Posnetek iz GABRA — mozničenje

Skandinavski sejem pohištva

Sejem, na katerem prikazujejo svoje pohištvo predvsem Skandinavci, ni namenjen le strokovnjakom, ampak vsem ljudem. To je prva ugotovitev, kajti na tako majhnem prostoru toliko videti, je enkratna priložnost.

Omenil bi nekaj splošnih podatkov o sejmu v Kopenhagnu. Prikazujejo v glavnem sedežno pohištvo, jedilnice, manj spalnice in dnevne sobe, kuhinj skoraj ni. V senci sejma pa je tudi razstaveni prostor drugih dežel.

Za Skandinavce vedno govorimo ali pišemo, da so dobri oblikovalci, da imajo velike možnosti, ker so bogati, ker imajo veliko lesa in iščejo vse mogoče izgovore, da bi zavarovali sebe. Mislim, da je to opravičevanje njihovega dobrega oblikovanja zgrešeno. Ne bi se spuščal v razlago njihovega preprostega oblikovanja, pač pa samo omenil nekaj osnovnih dejstev.

Obdelava lesa in uporaba te naravne surovine je zanje nekaj povsem vsakdanjega, ne pa skrivnost tehnologije. Hočem povedati, da so ti ljudje kupci in proizvajalci, zelo logični in preprosti. Les uporabijo takšnega kot je in se ne izogibajo naravnih pojavov kot so grče, neena- komerna rast, borova plavina in podobnega. Takšen material je za nas neuporaben.

Les pridno in z natančnostjo naših nekdanjih mizarjev obdelajo in vgradijo v izdelek. Pri nas smo pozabili na vse lesne spoje in se jih celo namerno izogibamo.

Gremo se revolucijo velike proizvodnje s čepčenjem — mozničenjem in vse drugo zavrčamo ali namerno pozabljamo. Opaziti je tudi, da si Skandinavci prizadevajo za izboljšave elementov — v oblikovnem in konstrukcijskem smislu, kakršne smo mi že zdavnaj zavrgli. Zato nisem bil presenečen, da so cene nekaterih stolov ali miz nižje od naših, ne glede na njihov življenjski standard. Skratka, za človeka z energijo in z zanosom ustvarjanja, a podrejenemu naši proizvodnji, da so to sanje.

T. Žagar

Novi člani ZK

OB PRAZNOVANJU DNEVA MLADOSTI 38 NOVIH ČLANOV ZVEZE KOMUNISTOV

Občinska konferenca ZKS je ob letošnjem praznovanju dneva mladosti organizirala svečan sprejem novih članov. Vse letošnje leto so trajali v osnovnih organizacijah postopki za evidentiranje novih članov. Pri tej stalni nalogi zveze komunistov smo tudi letos dosegli pomembne uspehe.

Vedno več kandidatov je iz vrst neposrednih proizvajalcev. Skoraj polovica novo sprejetih pa je bilo žensk.

V aprilu smo organizirali seminar za usposabljanje kandidatov pred sprejemom. Ugotovljamo, da so skoraj vsi kandidati opravili uspešno seminar in se tako odgovorno pripravili za sprejem v članstvo.

Sprejem, ki smo ga združili tudi z obiskom razstave o delu in življenju Edvarda Kardelja v Kopru, predstavlja pomemben dogodek za 38 novih komunistov, saj bodo lahko kot mladi družbeno politični delavci še tvorneje nadaljevali s svojim delom za napredek naše družbe. V tej izobraževalni sezoni je to že drugi sprejem v članstvo, saj smo decembra lani sprejeli 19 članov, z majskim sprejemom pa je to kar 57 novih komunistov.

Za našo občino je to izredno pomemben uspeh. Nedvomno je to posledica široke dejavnosti osnovnih organizacij in drugih družbeno-političnih organizacij.

Na letošnji slovesnosti smo svečano zaključili tudi z delom oddelka dopisne šole marksizma v naši občini. Podelili smo potrdila in skromne knjižne nagrade štirinajstim uspešnim slušateljem. Slušatelji, ki so uspešno opravili to zahtevno obliko idejno političnega usposabljanja, bodo s svojim delom v osnovnih organizacijah pomembno prispevali k še večji zavzetosti pri idejno političnem usposabljanju članstva.

M. Jernejčič

O gospodarjenju ...

(Nadaljevanje s 4. strani)

ne dohodke za celotno delovno organizacijo, ni sprejemljiva za TOZD, ki je bodisi sama v izgubi ali pa ne ustvari tolikšnega čistega dohodka, da bi lahko oblikovala lastna sredstva rezerv. To bi pomenilo dodatno obremenitev ostalih temeljnih organizacij, kar pa je v nasprotju z našimi samoupravnimi sporazumi.

Tiste delovne in temeljne organizacije, ki imajo delež pri združenih sredstvih rezerv v SOZD, so dolžne združevati ta sredstva tudi po delitvi za poslovni leti 1977 in 1978, kar v predlogu ni bilo opredeljeno.

Ceprav so prisotni delegati glasovali za predloženi predlog združevanja, so se naši delegati glasovanja vzdržali s pripombo, da bodo svojo odločitev posredovali kasneje, ker je treba razčistiti zakonitost takšnega načina zbiranja sredstev za rezervni sklad SOZD.

RAZVOJNI CILJI

Razvojni cilji sestavljene organizacije za leto 1980 v grobem obsegajo:

— povečanje fizičnega obsega proizvodnje ob enakem ali manjšem številu zaposlenih;

— boljše izrabo kapacitet in delovnega časa in tako večjo produktivnost dela;

— usmeritev proizvodnje v zahtevnejše programe z več vloženega umskega dela;

— krepitev izvozne dejavnosti in zmanjševanje uvozne odvisnosti;

— rast družbenega proizvoda nad predvidevanji resolucije;

— naložbe, ki so predvidene v srednjeročnem načrtu;

— boljše povezavo med proizvodnjo in trgovino znotraj SOZD;

— večje uveljavljanje dohodkovnih odnosov na vseh področjih.

Zelo zgoščeno smo poskušali nanizati najvažnejša vprašanja z omenjene seje. Zaradi zelo obširnega gradiva, ki je bil posredovan delegatom, pa bi le-ti želeli, da bi bilo tega manj in raje kakšna seja več, saj je zelo težko temeljito proučiti vsa pomembna vprašanja.

P. Kovšca

Takšni obiski vedno vzbudijo precej zanimanja

Sejem v Milanu

V Milanu je bila od 15. do 20. maja mednarodna razstava strojev za lesno obdelavo INTERBIMALL '80. Na sejmu je razstavljalo 591 razstavljalcev z vsega sveta.

Glavna značilnost sejma je bila, da so proizvajalci dali mnogo poudarka strojem za obdelavo ogrogljih in profiliranih robov. Tako so robovne furnirke prirejene za furniranje ogrogljih in profiliranih robov. Z različnimi kombinacijami pritisknih valjev, ki pritiskajo furnir na profil in segrevanjem na visoko frekvenco se doseže, da se furnir prilipi po celotnem robu.

Tudi izdelovalci brusilnih strojev so začeli v glavnem izdelovati brusilne stroje za izdelavo profiliranih nožev. Na sejmu je bil prikazan nadmizni rezkar z računalniško-elektronsko vodenimi rezkalnimi svedri. V stroj se vpne obdelovalec, vstavi kartico in stroj sam po programu izreza določeno rezbarijo ali profil.

Skoraj pri vseh formatnih žagah pa so prigradjene posebne zaščitne kabine proti hrupu.

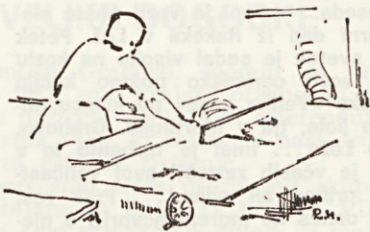
Velika je tudi ponudba pretočnih mozničark z možnostmi kombiniranja za najrazličnejše vrtnanje, pa tudi prigraditev avtomatov za zabijanje moznikov in montažo okovja.

Mnogo strojev je povezanih v linije. Tako so poleg osnovnega stroja še nakladalne, razkladalne, obračalne in različne prevozne naprave.

Malo je bilo prikazanih pretočnih stiskalnic za montažo in lepljenje predalov, več pa za

ploskovno furniranje s folijo in furnirjem.

Istočasno je trajal tudi sejem SASMIL '80. To je sejem furnirja, folij in pomožnih materialov za lesno industrijo. Na tem sejmu je bila prikazana velika izbira furnirja in folij različnih imitacij od lesa pa do kovin in marmorja. Mnogo je bilo tudi robovnega furnirja v kolutih, ki je tudi že lakiran.

Obisk takšnega sejma je posebno doživljaj, saj lahko vidiš kako daleč je svetovna industrija strojev za lesno obdelavo in kje smo mi. Naj povem, da je bil edini jugoslovanski razstavljalec Arnol Janez iz Skofje Loke, ki je razstavljal stroj za izdelavo zobotrebcev, kapacitete 50.000 kosov na uro.

Lahko se vprašamo, kje so žičnica, Bratstvo in ostali naši proizvajalci.

B. Škerlj

Ob preteklem referendumu

Referendum je za nami. Rezultati so znani. Od vseh vpisanih v občinske volilne imenike je obkrožilo »za« 79,12 odstotka volivcev, kar pomeni 29 odstotkov več kot je potrebno za uvedbo samoprispevka.

Od leta 1975 smo v skupnem rezultatu za 10 odstotkov boljši, mnogo boljši pa smo, če pogledamo rezultate po voliščih. Leta 1975 je od skupno 47 volišč zbralo manj kot 50 odstotkov pozitivnih glasov kar 7 volilnih okolišev; se pravi, da smo samoprispevek izglasovali le na 85 odstotkov volišč, medtem ko je sedanji referendum potekal na 70 mestih, od katerih le na enem samoprispevek ni bil izglasovan. To volišče pa predstavlja manj kot 1,5 odstotka vseh glasovalnih mest.

V vseh okoljih, kjer je pred petimi leti referendum »propadel«, smo zdaj dosegli pozitiven izid. Na najslabšem volišču iz leta 1975 (Bezuljak 19,58 odstotka) je letos dosežen rezultat 51 odstotkov ali za 31,42 odstotka boljši uspeh; najslabša temeljna organizacija iz leta 1975 je bila Kovind (42,18 %); zdaj so tam izglasovali samoprispevek z rezultatom 85,14 odstotka, kar je za 42,96 odstotka boljšje.

Če primerjamo rezultate v temeljnih organizacijah in v krajevnih skupnostih, na prvi pogled ni večjih razlik, vendar je bil v prvem referendumu skupni izid v temeljnih organizacijah skoraj za 5 odstotkov boljši kot v krajevnih skupnostih, medtem ko smo letos v krajevnih skupnostih dosegli celo za spoznanje višji rezultat kot v temeljnih organizacijah.

Krajevna skupnost Begunje je leta 1975 v celoti (z Jelko vred) glasovala izpod 50 odstotkov, zdaj pa je skupni rezultat vseh volišč 66,67 odstotka glasov »za«.

Da se izmotamo iz teh števil, ki so vendarle zanimive, bomo dali samo še tale podatek: Letošnji najslabši rezultat v temeljnih organizacijah je za 1,67 odstotka boljši od najslabšega pred leti, letošnji najslabši v krajevnih skupnosti pa kar za 31,42 odstotka boljši kot v prvem referendumu.

Kakorkoli že, rezultat je visok in zato še posebej obvezuje

družbeno skupnost, da se skrajno odgovorno loti gradnje po sprejetem programu.

ZAKAJ TAKO USPEŠNO?

Kje so vzroki za tako visoke rezultate? Tega ne moremo več ugotovljati v odstotkih, čeprav bi bilo mogoče z znanstveno obdelavo, ki bi bila izredno zanimiva, tudi to ugotoviti.

— Kot enega od spodbudnih vzrokov za pozitivno opredelitev je treba najbrž jemati napredek v letih 1975—1980. Kljub temu, da vsega ni bilo moč zgraditi, so ljudje pošteno ocenili, da je bil uspeh prvega samoprispevka v skladu s pričakovanimi in predvsem z možnostmi ter da se je s sredstvi skrbno gospodarilo.

To zaupanje je bilo potrebno pridobiti po nekaterih slabših izkušnjah pred letom 1975. Zdaj ga je treba ohraniti in utrditi.

— Na drugo mesto bi postavil program, za katerega smo se odločali: sem že in znova poudarjam, da je sedanji program nastajal v krajevnih skupnostih, ne v pripravljalnem odboru. Ta je program poskušal le ovrednotiti in usklajevati želje in potrebe z možnostmi. Zato je razumljivo, da so se ljudje zanj laže odločali kot če bi jim nekdo vse skupaj vsilil.

— Časa za pripravo in pripombe je bilo dovolj in pred referendumom o programu in vrstnem redu ni bilo več bistvenih nesoglasij.

— Spoznanje po potrebi uspešnega reševanja šolskih in otroško varstvenih prostorov je v petih letih doseglo bistveno višjo raven kot je bilo to leta 1975. Takrat smo zares prebijali led. Danes se delavci in krajani že čutijo soodgovorne tudi za potrebe, ki niso zgolj podjetniškega ali komunalnega značaja. Celovito gledanje na razvoj postaja v krajevnih skupnostih vse bolj samoumevna metoda razmišljanja.

— Pomemben delež uspeha je treba pripisati dokaj dobri organiziranosti naših ljudi v osnovnih organizacijah sindikata in v krajevnih konferencah SZDL. Ti dve organizaciji sta vsekakor poskrbeli, da je bila že priprava programa dovolj množično delo, potrudili pa sta se tudi, da sta svoje članstvo čimbolje pripravili na referendum.

Pokazalo se je, da je ocenjevanje pripravljenosti za družbeno delovanje po številu udeležbe na pripravljanih sestankih povsem zgrešeno. Na zbere v krajevnih skupnostih so prihajali ljudje, ki jim je tak način edini vir obveščenosti, drugih pa ni bilo. To je povsem razumljivo, saj so mnoge zadeve slišali na zborih delavcev, v sindikalnih skupinah, delegacijah ali na različnih drugih sestankih, marsikaj pa so lahko prebrali v delavskih glasilih, v Zarometu, še pravočasno pa tudi v brošuri in v drugem propagandnem gradivu. Ljudje pač ne hodijo na sestanke zato, da so sejne sobe polne — prav imajo! — gredo pa, če si obetajo zvedeti kaj novega in če vedo, da je sestanek pač edini način za rešitev kakšne zadeve, za katero se zanimajo.

PRVIČ — CELOTNA OBČINA

Po nečem pa je ta referendum pomenil precejšnjo novost: prvič bomo v tem obdobju ob skupnem programu združeni občani vse občine. Loška dolina je vse doslej gospodarila po svoje, moramo pa ugotoviti, da je predvsem Kovinoplastika s svojimi dokaj visokimi odstotki glasov »za« precej prispevala k ugodnemu skupnemu rezultatu.

Visok odstotek pozitivnih glasov so oddali v krajevni skupnosti Cerknica. Osebnost v tak odziv Cerknčanov nisem nikoli podvomil, so pa nekateri špekulirali s slabimi napovedmi, češ, oni šolo že imajo, telovadnico tudi, zdaj gradijo še vrtec, pa bodo stali ob strani. Pokazalo se je, da zavest Cerknčanov ni tako kratka. Nasprotno, znajo ceniti solidarnost, s katero smo Cerknico podprli v prvem referendumu in so množično pripravljali to solidarnost tudi vračati.

je poklonil viržinko, katero je nje-mu poklonil silni Jerala, o katerem bomo še govorili.

Torej s trobento se je pričelo... Tudi viržinke so storile svoje. Prišel je dan, ko je Pepi pred šolo ustavil svoje vrance in ukazal: »Smrkavec, splezaj na kozla k meni!« In z neznanostjo je zlezal pokovec na voz k Pepiju, pa smo jo urezali po Veliki gasi, tja do Šerkove žage. Tam sva se poslovila...

Minevali so tedni... Prijateljstvo se je utrdilo in vselej, kadar sem čakal, me je Pepi povabil, da prisedem. Še več! Dovolil mi je celo, da sem zatrobil v trobento... seveda, ne po »Veliki gasi«, ampak tam proti Podskrajniku, kjer je bilo na državni cesti malo prometa, tam mi je dovolil, da pokažem svoje muzikalne talente. Bilo je krasno!...

Prijateljstvo je bilo vzpostavljeno! Če je Pepi vedel, da sem doma, je vselej ustavil kočijo pred šolo. Včasih mi je celo dovolil, da sem vodil njegove konjičke... Bič je imel, to je resnica, a resnica je tudi, da ga nikoli ni uporabljal... Njegovi konjički so ubogali na besedo, ki je bila včasih zelo trda in kruta... Na kozlu je sedel, mračen in v besedah nem, gledal prede in razmišljal... O čem? Nikoli si ga nisem upal motiti, čeprav sem se peljal z njim včasih prav do »Cesarjevih« v Martinjaku... Enkrat se je pa zgodilo...

Na volišču v TOZD Pohištvo so bili tudi pionirji

Posebej smo dolžni izpostaviti krajevno skupnost Cajnarje-Žilce. Ta krajevna skupnost je namreč dosegla najvišji odstotek glasov »za« (88,21 %), edini delovni kolektiv na njihovem terenu Iskra Cajnarje pa 91,80 odstotka. In vendar v tej krajevni skupnosti ni ne šole ne vrta. Ljudje iz teh oddaljenih vasi sicer vedo, da se cerkniški in begunjski program gradi tudi zanje, vendar upoštevajmo, da je v tej krajevni skupnosti najmanj šoloobveznih otrok in še ti so od svojih šolskih središč najbolj oddaljeni.

Volivci iz tega okolja torej pošteno gledajo na razmere kakršne so, in predvsem ob vsaki družbeni akciji sproti dokazujejo, da visoko cenijo vsak dinar, ki ga občinska skupnost nameni za izboljšanje njihovih razmer; naj bo to cesta, tovarnica ali zadržni dom. Za takšne ljudi je lepo delati in naloga družbene skupnosti, ki izvira iz takšnega odziva prebivalstva, je lahko le ta, da tudi v prihodnje z vsemi silami moralno in gmotno podpre vsako akcijo, ki lahko pomeni za te kraje premik k napredku in lažjemu življenju.

Podobna ugotovitev velja za Babno polje, ki je izmed vseh volišč v nedeljo doseglo najvišji odstotek udeležbe in pozitivnih glasov.

Marsikoga presenečajo tudi rezultati, doseženi v delovnih organizacijah kot so na primer Jelen Snežnik (edini s 100 odstot-

no udeležbo in s 100 % glasov za), Kmetijska zadruga, obe temeljni organizaciji Gozdnega gospodarstva, Gradišče, Komunalna in še kdo. To so vendar delovne organizacije, katerih delavci so raztreseni po vseh krajevnih skupnostih, po vseh asfaltnih in makadamskih cestah, po vseh gradbiščih in gozdovih in občini in celo zunaj nje. Njihova visoka udeležba na voliščih nedvomno dokazuje, da so se odgovorni politični in poslovodni organi potrudili stopiti do svojih ljudi, da so jih uspeli ogreti za stvar in jim omogočili, da svoj družbeni interes postavijo pred podjetniškega in svojega lastnega.

Kakor koli že: resnica o visoki udeležbi in torej tudi o visoki osveščenosti in solidarnosti naših ljudi se je izkazala neizpodbitna.

Delno je k temu gotovo prispevala tudi velika kaplja grenkobe, ki nas je v tistih dneh še bolj združila, še bolj strnila okrog skupnih nalog, ki smo jih načrtovali še skupaj s Titom, uresničevati pa jih bomo morali brez njega. Toda to le potrjuje v teh dneh nestefokrat ponovljeno misel, da Titovo veliko delo ostaja v nas kot vodilo, kot smer in kot naročilo, potrjuje misel, da smo imeli dobrega učitelja in da smo njegovi vredni učenci. Vse to pa lahko ob težki izgubi vnaša v našo skupnost novo vedrino in ustvarjalni optimizem. J. Praprotnik

POSTILJON PEPI KANON

Od tega je že zelo, zelo dolgo in le malo jih je, ki se ga še spominjajo. Bil je postiljon in vozil je cesarsko-kraljevo pošto iz Rakeka v Lož in spet nazaj... Iz dneva v dan, iz tedna v mesec, iz meseca v leto... Pepi Kanon... To ni bilo njegovo pravo ime, to je bil samo vzdevek; kako se je pisal, tega ni vedel nihče, celo strogi poštar cerkniški Zagorjan ne. Pač, eden je verjetno vedel: to je bil Ivan Levar iz Grahovega, silni bariton, s katerim je Pepi prodajal konje v Milan, kadar Ivan ni prepeval lepih baritonskih arij...

Kakšen je bil? Težko vprašanje. Ako zaprem oči in si skušam predstaviti in obnoviti lik Pepija Kanona, moram priznati, da to ne gre. Samo nekaj tršatega vidim, nekaj svetu odmaknjene, kot si predstavljamo stare Napoleonove grenadirje. Vraga! To je domislek. Morda je bil Pepi res nekoč grenadir in je potem smrt pozabila

nanj. Morda je prekoračil Bere-zino in morda je oddal Imperatorju na Elbi salut vdanosti... Kdo ve?

Pa pustimo to! O tem ne teče beseda. — Pepi je vozil pošto sleherni dan iz Rakeka v Lož. Petek in svetek je sedel visoko na kozlu in vozil cerkniško pošto kočijo preko »Velike gase« po klanču, mimo šole, tja v Martinjak, Grahovo, do Loža... Imel je trobento in v to je včasih zatrobil svoj veličastni prihod ali odhod... Prav res, še danes ne morem govoriti o njegovi muzikalnosti, čeprav je bil prijatelj muzikalnega Ivana iz Grahovega, vendar se z veseljem spominjam tulbe iz njegove vedno krasno se sveteče trobente...

Ta trobenta! Ta je bila poslednica najinega poznanstva. Sleherni dan je vodil svoje konjičke mimo šole in sleherni dan sem ga čakal in zaprosil, naj ureže arijo na trobento. Pa je storil; odmevalo je vse naokrog, Hrenova Franca je pravila, da Pepi nori, soseda Branislovka je trdila, da se je napil. Oče pa, ki je bil pameten mož, mu

bento zatrobim, da je malo drugače, a loterija, to je pa tisto, od česar sem živ... Poglej: pa si mislim, da so izvlečene vse tri številke in da sem dobil veliki do-bitek... Tu na kozlu sedim, Abra in Izak vlečeta kočijo, jaz pa sem kupil domačijo, kupil sem lepo črno obleko in mašne šolne. Pa še tako pentljo, kot jo ima tvoj oče, sem kupil... in še to... in še ono...«

Tako sva se vozila, tako upala in pričakovala, sanjala visoko na kozlu pošne kočije o vseh lepotah, ki jih lahko pokloni sreča... Kje so? Leta so tekla... Pošne kočije ni bilo več in glas Pepijeve trobente ni več dramil »Velike gase« v Cerknici... Da, da, leta so tekla...

Pa stopam po Mestnem trgu z najboljšo Poljakinjko tega sveta, z gospo Lewandovsko, pa pride nasproti nekdo... bos, brez suknjiča, ogromen in tršat — Pepi Kanon. Obstal je, malo se je zamislil, razširil roke, me objel in stisnil in rekel: »Izaka ni več in ne Abre, trobenta imam pa še...« Pa sva povabila s prelepo gospo Lewandovsko bosjaka in brezdomca Pepija Kanona v krčmo... in obnašal se je kot dognan kavalir...

»Ej, kje so časi, ko smo skup junačili?« Kje je pošta in strogi poštar Zagorjan, kje je ostala trobenta, in kje počiva postiljon Pepi Kanon? Lep pozdrav, prijatelj!...

